

Årsrapport
2023
Sveriges
hjärtstartar-
register

Inledning

Sveriges hjärtstartarregister (SHR) är ett nationellt register för alla som vill registrera sin hjärtstartare och visa dess tillgänglighet på en karta. All registrering och delning av position är frivillig och initieras och kontrolleras av användaren som registrerar hjärtstartaren. Vid registrering sker en kontroll av personal från SHR att alla uppgifter stämmer och att positionsangivelsen är korrekt. SHR följer internationella riktlinjer som säger att alla länder bör kartlägga och dela positionering av hjärtstartare i samhället.¹ Var sjätte månad måste användaren bekräfta att alla uppgifter stämmer, detta sker via mail och användaren får påminnelser om de inte bekräftar. Har inte användaren bekräftat sina uppgifter efter tredje påminnelsen som sker efter 14 dagar, tas hjärtstartaren bort. Detta görs för att säkerställa att alla uppgifter är korrekta i en akut situation.

SHR drivs av Svenska rådet för hjärt-lungräddning (HLR-rådet). HLR-rådet anlitar företaget Derno för drift och utvecklingsarbete av registret.

I Sverige finns idag tre nationella register som arbetar specifikt med hjärtstopp. SHR som beskrivs ovan, HLR-rådets utbildningsportal som arbetar med kvalitetssäkring och registrering av utbildningar inom HLR i Sverige och Svenska Hjärt-lungräddnings registret. Det sistnämnda är ett kvalitetsregister som drivs från Registercentrum Västra Götaland och registrerar data från pre-hospitala och hospitala hjärtstopp i Sverige. Utöver detta finns även kvalitetsregistret Swedeheart som arbetar med kardiologi generellt.

Vad är viktigt?

Det är viktigt att det finns en hjärtstartare tillgänglig så fort som möjligt vid ett hjärtstopp. Tillsammans med tidig hjärt-lungräddning är tidig uppkoppling och användning av hjärtstartare centrala delar av kedjan som räddar liv. Varje dag drabbas ca 20 personer av plötsligt oväntat hjärtstopp, ca 12% överlever idag. Om en strömstöt (defibrillering) ges av en hjärtstartare inom 3–5 minuter kan 50–70% överleva.¹ HLR-rådets mål är att en person som får ett hjärtstopp utanför sjukhus ska kunna defibrilleras inom 5 minuter. Idag sker detta inom 10 min (median).² En tid som i stort sett är oförändrad sen 1993 trots att vi idag har betydligt fler hjärtstartare i samhället än för 10–20 år sedan. SHR rekommenderar därför:

- Fler hjärtstartare som är tillgängliga dygnet runt.
- En mer strategisk och genomtänkt placering av hjärtstartare.
- Billigare och smidigare hjärtstartare för användning i hemmet.
- Mer forskning som kan klargöra var hjärtstartarna ska placeras för att göra mest nytta.
- Att larmcentralen hänvisar inringare vid miss-tänkta hjärtstopp till närmaste hjärtstartare

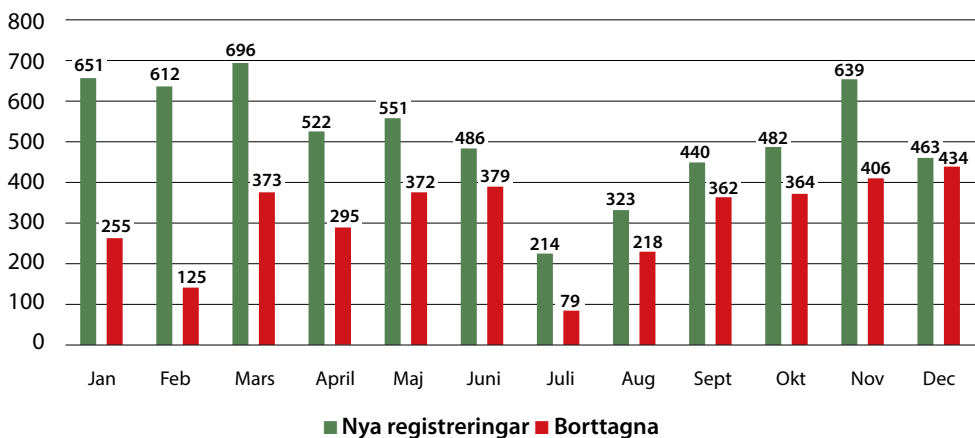
Rapport och resultat

Det totala antalet kontrollerade och bekräftade hjärtstartare var 23 412 den 31/12-2023, av dessa var 5422 (23%) tillgängliga dygnet runt. Detta var en ökning från 2022 då det fanns 21 009 kontrollerade hjärtstartare, varav 4500 (20%) tillgängliga dygnet runt. Under 2023 var antalet nyregistreringar 6080 hjärtstartare. Samtidigt var antalet som togs bort 3662 vilket ger ett nettoinflöde på 2418 st. Av de 3662 borttagna togs 2818 bort under bekräftelse processen och resten plockades bort av användare av andra orsaker, se **Figur 1**.

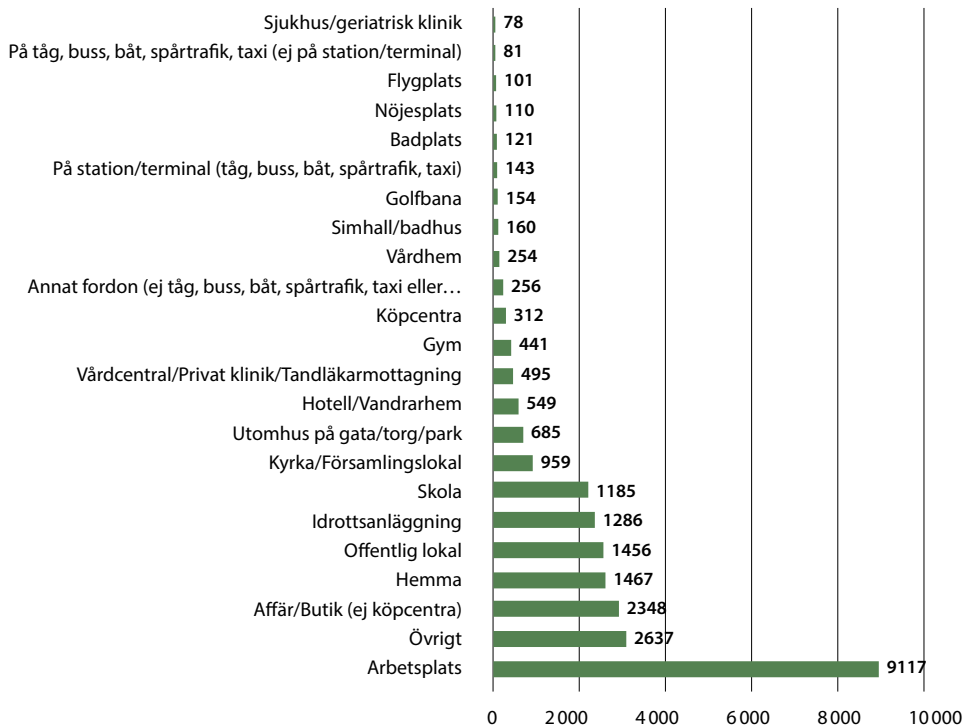
Att hjärtstartarna placeras på rätt ställe är en nyckelfaktor för ökad användning. Enligt HLR-registret sker ca 70% av hjärtstoppen i hemmet där tillgängligheten till hjärtstartare är låg, endast 6%, 1467 st. År 2023 fanns hjärtstartare framförallt på arbetsplatser. Nästan 40% av alla registrerade hjärtstartare fanns på arbetsplatser, 9117 st.

Se **Figur 2**.

Figur 1: In/utflöde 2023

Figur 2: Placering av hjärtstartare

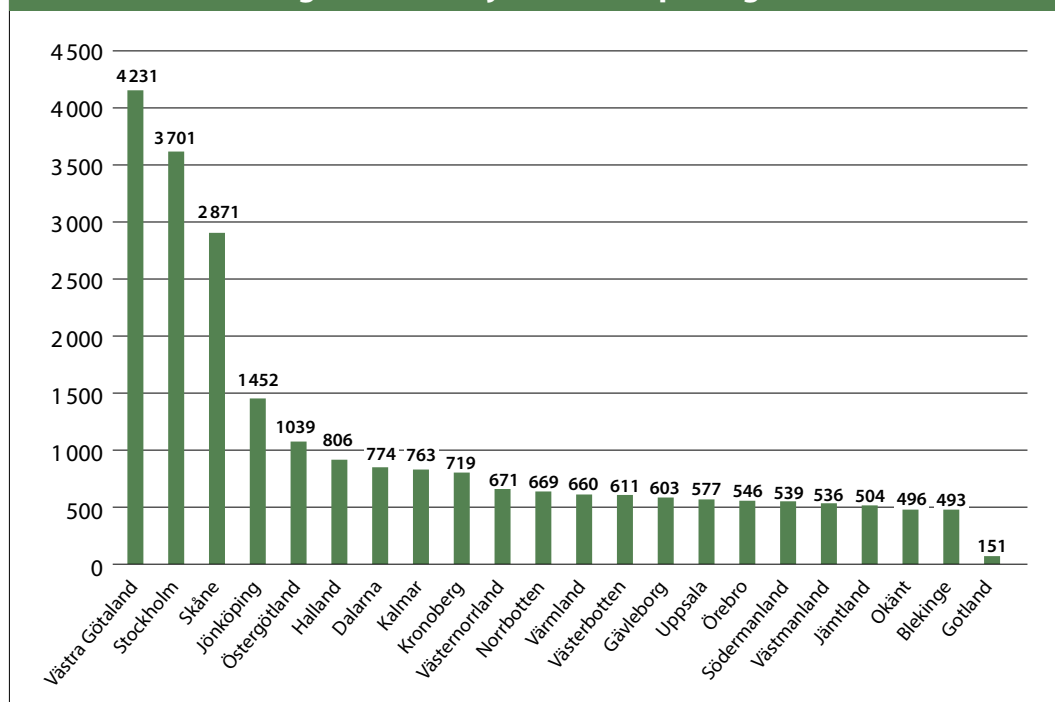

Det är relativt stora regionala och lokala skillnader i antalet registrerade hjärtstartare och detta följer inte befolkningens mängd. Region Stockholm har störst befolkning men det finns fler hjärtstartare i Västra Götaland. Region Jönköping placerar sig på fjärde plats trots att de är sjätte största region sett till befolkningens mängd. Region Uppsala som är femte största region sett till befolkning placerar sig på femtonde plats vad gäller antalet registrerade hjärtstartare, se **Figur 3**.

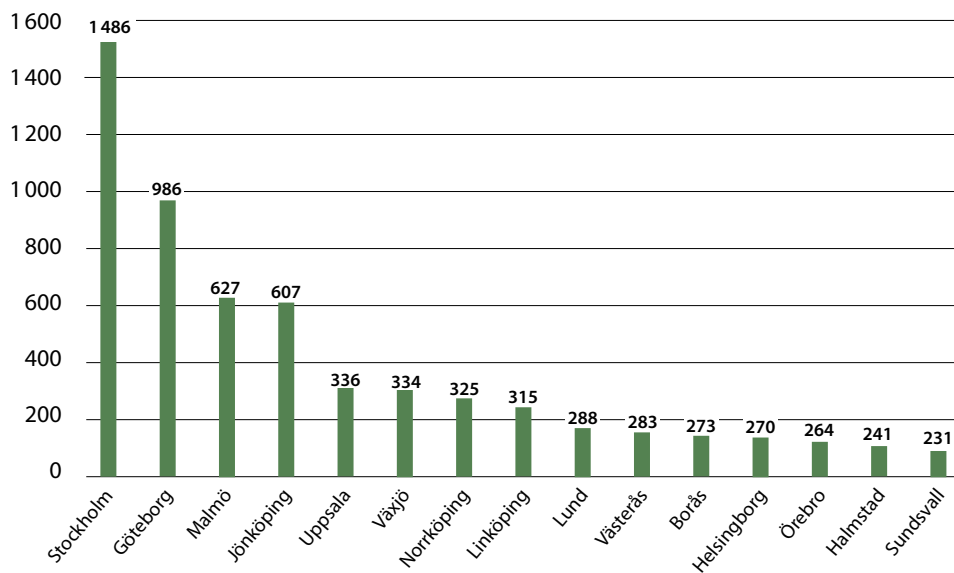
På kommunnivå är skillnaderna också relativt stora och följer inte befolkningens mängd. Stockholm med störst befolkning hade flest hjärtstartare med 1486 stycken och detta ger 0,0015 per capita eller 1 hjärtstartare per 664 invånare. Jönköping och Växjö utmärker sig med 1 hjärtstartare per 239 respektive 275 invånare. Uppsala som är Sveriges fjärde största stad har endast 1 hjärtstartare per 724 invånare. Dorotea som är en av Sveriges minsta kommuner sett till befolkning har 1 hjärtstartare per 146 invånare, se **Figur 4, 5 och 6** (sidan 6).

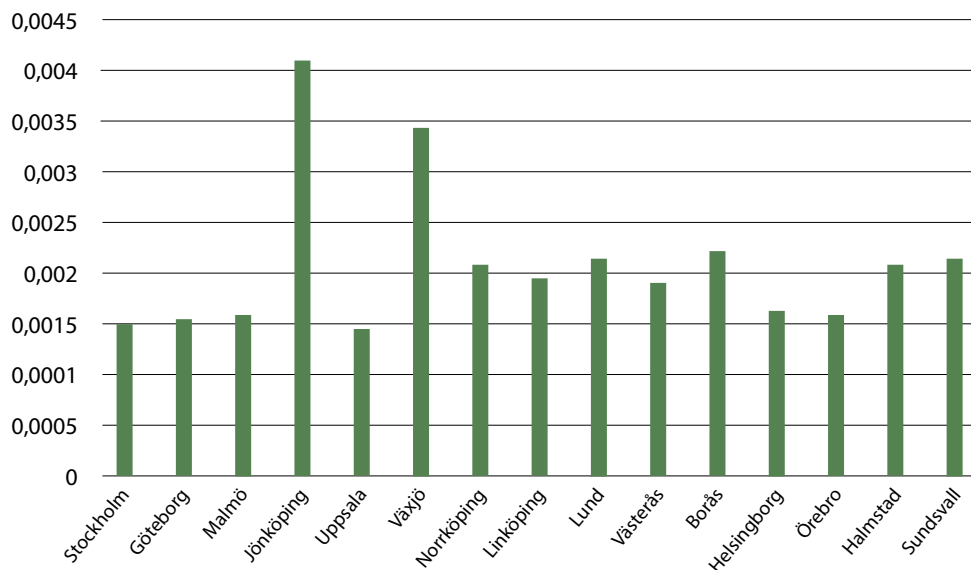
Figur 3: Antal hjärtstartare per region

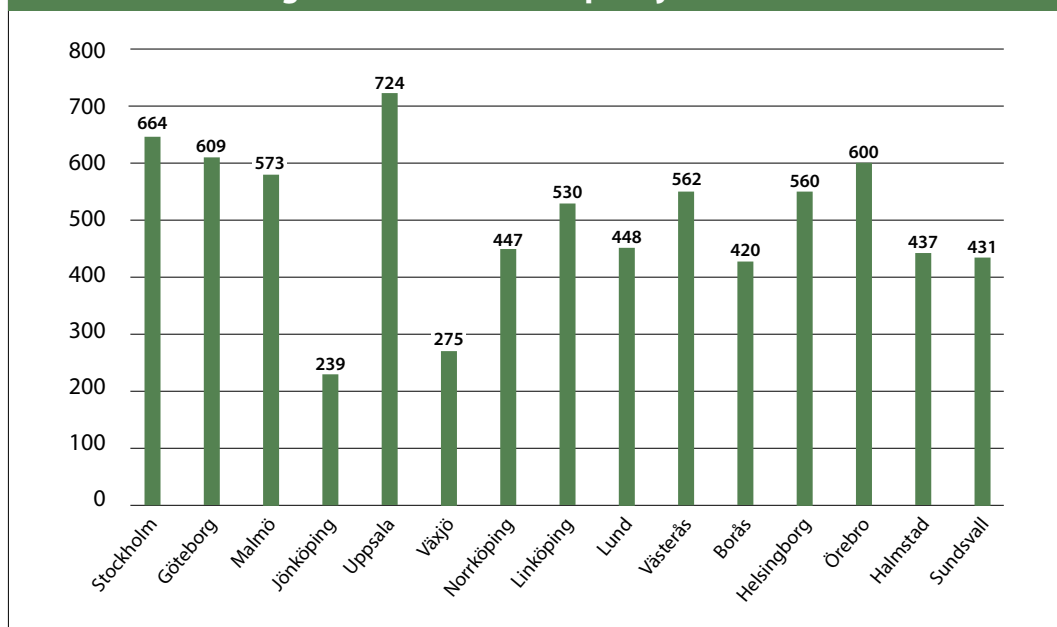
Figur 4: Antal hjärtstartare topp 15

Figur 5: Per capita av topp 15

Figur 6: Antal invånare per hjärtstartare

På regional nivå är även där skillnaderna relativt stora och de följer de större städerna. Tittar man på antalet hjärtstartare per kvadratkilometer så följer det naturligt att det finns färre hjärtstartare per kvadratkilometer i de regioner som är till ytan stora. [Se Tabell 1.](#)

Utlarmning av frivilliga livräddare

Företaget Heartrunner driver tjänsten SMS-livräddare. SMS-livräddare larmar ut frivilliga livräddare att göra HLR och att hämta närmsta hjärtstartare. SMS-livräddare använder SHR för denna tjänst. Under 2023 larmades SMS-livräddare till hjärtstartare 9919 gånger på 4840 larm.³

Utveckling

Under 2023 utvecklades ett nytt gränssnitt för administratörer i SHR. Istället för två olika system finns nu allt i samma gränssnitt. Då en stor del av utvecklingsarbetet stått still under pandemiåren har 2023 handlat till stor del om att lösa buggar och ta igen det vi förlorade under pandemin. Under åren 2020–2022 stoppades all utveckling med

hänsyn till ekonomi. Vi ser att vår process med att bekräfta registrerade hjärtstartare gör att vi tappar många hjärtstartare ur registret. Idag sker denna med e-mail och vi ser att detta kan vara ett problem. Många användare får mycket mail och risken är stor att dessa försvinner i mängden. Bekräftelsen behövs för att säkra kvalitet i registret och kanske snarare oftare än var sjätte månad som sker idag.

En ny process finns framtagen som även bygger på utsändning av sms till användaren. Denna ska utvecklas och implementeras med start hösten 2024.

Att förenkla utan att tappa kvalitetsaspekten är också ett framtida mål. Vi behöver utveckla metoder för att mäta när hjärtstartaren används, något vi inte vet idag som är viktig kunskap.

Analys

Det är svårt att definiera orsaken till de regionala skillnaderna. Det mest troliga är att vissa regioner prioriterar hjärtstopp utanför sjukhus mer än andra och ser till att finansiera och driva arbete runt detta. En stor del i skillnaden beror nog också på lokala initiativ och drivkrafter, vi kan kalla dem

Tabell 1

Region	Antal hjärtstartare	Antal invånare per hjärtstartare	Antal hjärtstartare per km2
Stockholm	3701	655	0,57
Västra Götaland	4231	417	0,18
Skåne	2871	495	0,26
Östergötland	1039	454	0,1
Uppsala	577	701	0,07
Jönköping	1452	254	0,14
Halland	806	426	0,15
Örebro	546	564	0,06
Södermanland	539	560	0,09
Dalarna	774	371	0,03
Gävleborg	603	473	0,03
Värmland	660	430	0,04
Västmanland	536	523	0,1
Västerbotten	611	456	0,01
Norrbottnen	669	371	0,007
Kalmar	763	323	0,07
Västernorrland	671	360	0,03
Kronoberg	719	283	0,09
Blekinge	493	320	0,17
Jämtland	504	263	0,01
Gotland	151	404	0,05

eldsjälar. Det som vi dock kan slå fast är att regionerna ansvarar för sjukvården i Sverige och dessa borde ta ett större ansvar i frågan om hjärtstartare. Idag finansieras och sköts merparten av Sveriges hjärtstartare av privata initiativ.

Att geografi och demografi spelar roll är viktigt att veta och antalet hjärtstartare ger inte en helt rättvis bild. En tätbefolkad ort kan ha få hjärtstartare men ändå ha en god beredskap medan en mer glest befolkad ort kan vara tvärtom. Det vi dock tror är att där det finns många hjärtstartare finns också en vilja och mål att bli bra på att hjärtsäkra sitt samhälle. Detta beror nog på en kombination av privata och offentliga initiativ. Att en region som är stor till ytan har mindre antal hjärtstartare per kvadratkilometer är naturligt och det är svårt att göra en jämförelse.

Vi vill rikta ett särskilt tack till Hjärt-lungfonden för anslag till att stödja och utveckla hjärtstartar-

registret under år 2024–2026 Detta stöd möjliggör utveckling och framtida forskning på data från registret i syfte att öka överlevnaden efter plötsligt oväntat hjärtstopp.

Referenser

1. Federico Semeraro, Robert Greif, Bernd W Böttiger, Roman Burkart, Diana Cimpoesu, Marios Georgiou, Joyce Yeung, Freddy Lippert, Andrew S Lockey, Theresa M. Olasveengen, Giuseppe Ristagno, Joachim Schliebe, Sebastian Schnaubelt, Andrea Scapigliati och Koenraad G Monsieurs. European resuscitation guidelines 2021: Systems saving lives. Resuscitation 2021;161 80-97. <https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2021.02.008>
2. Svenska Hjärt-Lungräddningsregistret. Årsrapport 2022. Registercentrum väst.
3. Hearrunner AB

I samarbete med Hjärt-Lungfonden